

BFI

Vlaamse Tinvereniging

Algemene vergadering van 24 maart 1996

Inleidende uiteenzetting over het

Gents Tin

in de 18de en de 19de eeuw

Tinkwaliteiten
Merktekens
Meestertingieters

André De Groote
Martin De Groote

Presentkan van de stad Gent

GENTS TIN

CHRONOLOGISCHE PERIODEN.

Het is zo, dat men de geschiedenis van de kunstambachten in onze gewesten, in drie duidelijk chronologisch afgescheiden perioden kan indelen.

- een eerste periode, **de precorporatieve periode**, strekt zich uit van de 9 e. eeuw tot het begin van de 14 e. eeuw, tijdstip waarop de ambachten en de neringen tot ontwikkeling komen en politieke invloed verwerven.
- de tweede periode, **de corporatieve periode**, loopt van het begin van de 14 e. eeuw tot het einde van de 18 e. eeuw, tijdstip waarop alle ambachten, door de Franse bezetters van onze gewesten, in 1795 werden afgeschaft.
- de derde periode, **de postcorporatieve periode**, omvat de negentiende en de twintigste eeuw.

Deze indeling geldt voor alle kunstambachten in onze gewesten, en ipso facto ook voor het Ambacht van de Tingieters, dus ook voor het Gentse ambacht.

DE CORPORATIEVE PERIODE

I - Ordonnanties van kracht tijdens de corporatieve periode betreffende de verschillende soorten tin.

1. De ordonnantie van 1335.

- a. - Fijn tin: tin met een laag loodgehalte
maximum 8 % lood.
- b. - Onfijn tin: tin met een hoger loodgehalte
maximum 25 % lood.

2. De ordonnantie van 3 april 1542.

- a. - Engels tin: tin met maximum $\frac{3}{4}$ tot 1 pond lood in 100 pond zuiver tin.
- b. - Fijn tin (ook hamertin genoemd):
tin met maximum 2,5 à 3,25 % lood in 100 pond zuiver tin.
- c. - Keurtin of Pottin:
tin dat maximaal 25 % lood mocht bevatten.

Tin met een loodgehalte van meer dan 25 %, mocht niet vervaardigd worden, op de boete van 3 ponden parisis en de verbeurdverklaring van het betreffende werk

3. De ordonnantie van 24 maart 1730.

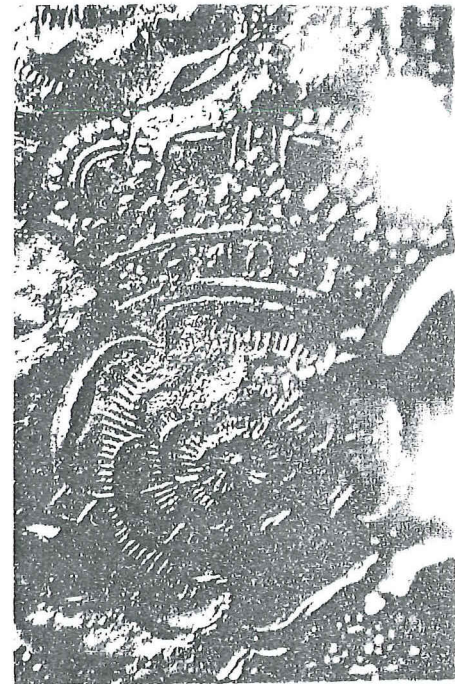
- a. - het Engels tin: 7 à 8 pond hamertin in ieder 100 pond zuiver tin.
- b. - het Fijn tin, Hamertin genaamd: dat ten hoogste twee grooten minder tin in elk pond mag bevatten.
- c. - het Keur- of Pottin: dat maximaal twee grooten minder tin in elk pond mag bevatten dan het hamertin.

Het zijn deze drie soorten van tin, namelijk:

- het Engels tin
- het Hamertin of fijne tin
- en het Keurtin

die te Gent werden gebruikt tot het einde van de 18 e. eeuw.

Tinmerken van Simon **DE KIMPE**

III. - LIJST VAN ENKELE GENTSE TINGIETERS WERKZAAM IN DE

18 de EEUW.

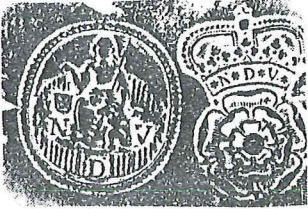
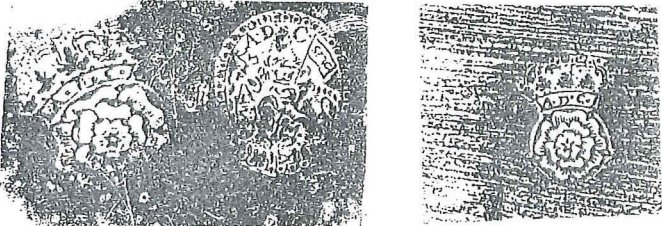
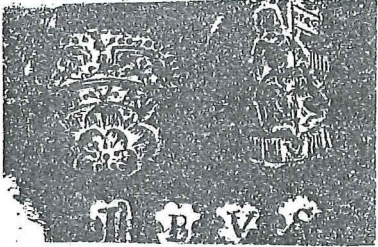
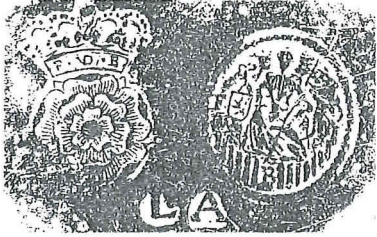
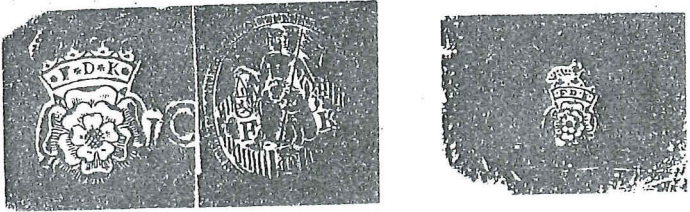
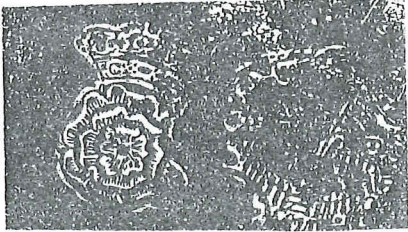
Vanden Kerkhoven: " Gent - Duizend Jaar Kunst en cultuur "

VAN DEN ABEELE Joris	M. 14 - 12 - 1682
DE VYNCKE Nicolaas	M. 08 - 05 - 1685
DE KIMPE Simon	M. 10 - 03 - 1689
TOCK Johannes	M. 20 - 01 - 1706
DEL COURT Andries	M. 02 - 03 - 1707
VAN DEN ABEELE Jacobus	M. 09 - 05 - 1707
THIERENS Boudewijn	M. 20 - 09 - 1723
VAN DER BEKEN Frans	M. 21 - 10 - 1733
DE KIMPE Francis	M. 24 - 02 - 1744
DIERYCKX Philippus	M. 02 - 04 - 1775
VAN MALDER Johannes	vermeld van 1771 tot 1815.

A. en D. Marijns: - " Stad Gent - Tin- en Loodgietersambacht "

	<u>Vermelding vanaf</u>
VERCLUYSE Judocus	1730
TAVERNE Carolus	1758
NETESONNE Lucas	1760
DE CONINCK Carel	1771
SCHEERE Joannes	1780

TINMERKEN - 18de EEUW

<p>DE VYNCKE Nicolaas</p> <p>M. 08-05-1685</p>	
<p>DEL COURT Andries</p> <p>M.02-03-1707</p>	
<p>VAN DEN ABEELE Jacobus</p> <p>M.09-05-1707</p>	
<p>VAN DER BEKEN Frans</p> <p>M. 21-10-1733</p>	
<p>DE KIMPE Francis</p> <p>M. 24-02-1744</p>	
<p>TAVERNE Carolus</p> <p>M. 1758</p>	

II - De merktekens.

1. De ordonnantie van 1335.

- de meestertingieter is verplicht om zijn persoonlijk merkteken op elk stuk tin te plaatsen.

Men neemt aan, dat het fijn tin gemerkt werd met de gekroonde hamer als kwaliteitsteken en met als herkomststeken of stadsmerk de " leeuw " of de gekroonde G , als eerste letter van " GHENDT ".

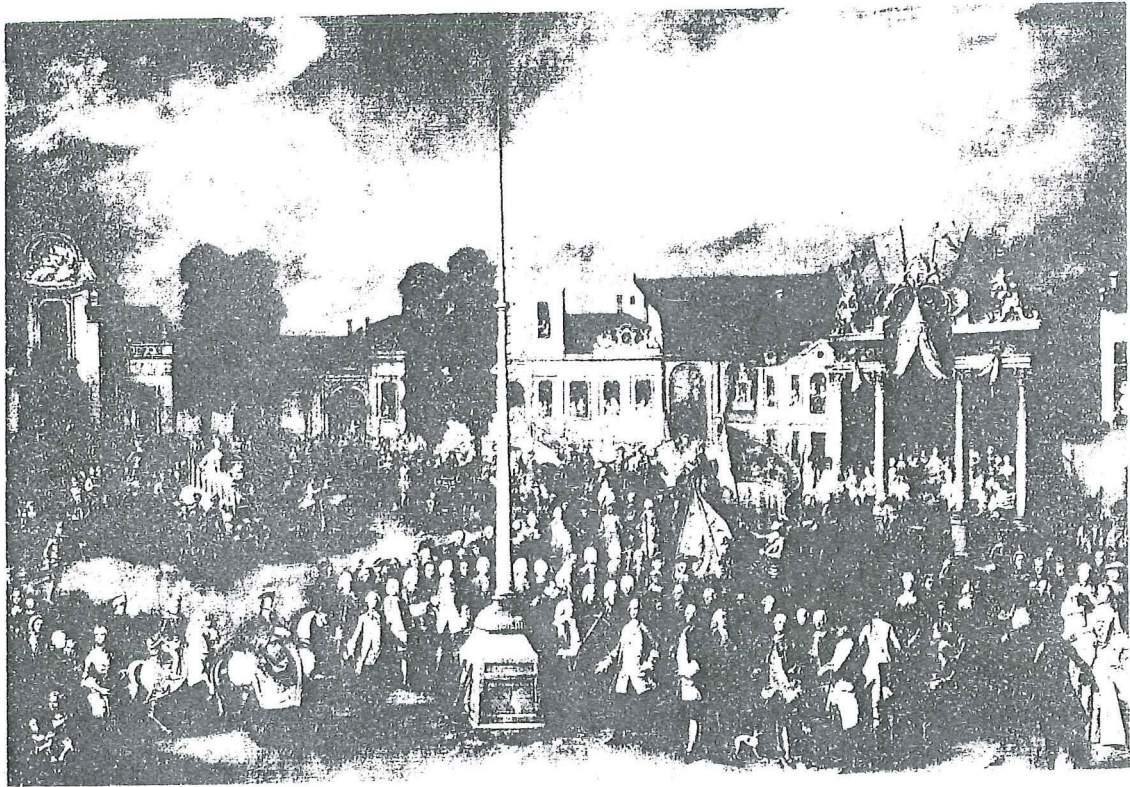
Voor het onfijn tin werd vermoedelijk het gekroond wapenschild met de " keper " gebruikt.

2. De ordonnantie van 3 april 1542.

- a. het Engels tin: met de " *eighene roose* "
- b. het Fijn tin of Hamertin: met de " *eighene hamer, metten leeuw ende het bijmerck* ".
- c. het Keur- of Pottin: met " *de eighene croone ende het bijmerck* ".

3. De ordonnantie van 24 maart 1730.

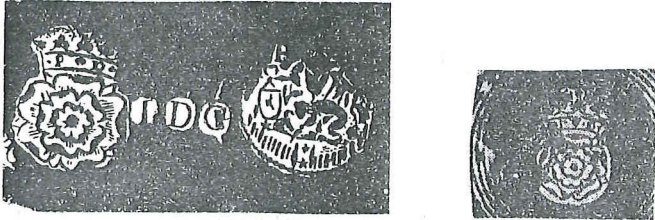
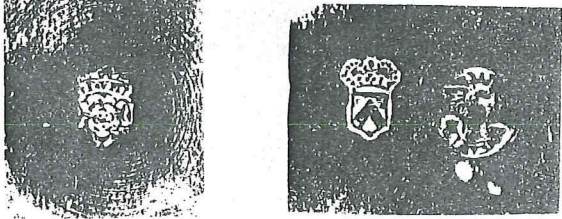

- a. het Engels tin: met de dubbele roos en de " Maagd van Gent ".
 - b. het Fijn tin of Hamertin: met de persoonlijke hamer, met de leeuw en het persoonlijk meestermerk, of ter vervanging daarvan, met de kleine roos.
 - c. het Keur- of Pottin: met het persoonlijk meestermerk en het gekroond keperken.
-

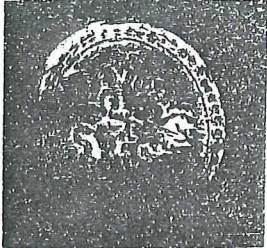
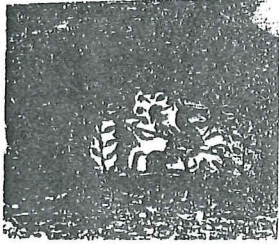
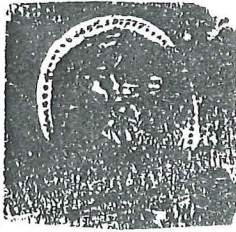
Sireschieting van de **Gilde van Sint Joris** (Gilde van de Kruisboog),
op 25 juni 1753, op de Wapenplaats, in aanwezigheid van

Karel van Lorreinen.

Schilderij van Pieter VAN REYSSCHOOT

<p>DIERICKX Philippus</p> <p>M. 02-04-1775</p>	
<p>VAN MALDER Johannes</p> <p>1771</p>	
<p>SCHEERE Joannes</p> <p>1780</p>	

HUISMERKEN

<p>DEL COURT Andries</p> <p>M. 02-03-1707</p>	<p>SINT JORISGILDE</p>
<p>VAN DER BEKEN Frans</p> <p>M. 21-10-1733</p>	<p>SINT JORISGILDE</p>
<p>VAN DER BEKEN Frans</p>	<p>SINT SEBASTIAANS Gilde</p>

DE POSTCORPORATIEVE PERIODE

Het is duidelijk, dat de tingieters die gewoon waren te werken volgens de reglementeringen van hun Ambacht, nog geruime tijd op dezelfde wijze hebben verder gewerkt, gebruik makend van dezelfde vormen, dezelfde legeringen en dezelfde merken.

Dit is zeker het geval voor de tingieters

Johannes VAN MALDER
en Philippus DIERYCKX

Philippus DIERYCKX werd in 1814 opgevolgd door zijn neef Louis, Jean CALUWE, die het tingietersambacht leerde bij Johannes VAN MALDER.

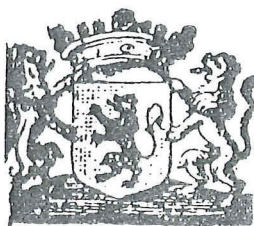
In 1829, na het overlijden van Louis CALUWE, werd het bedrijf overgenomen door Jacobus DE KEGHEL.

Gentse tingieters werkzaam vanaf de 19 e. eeuw.

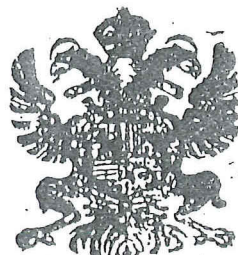
CALUWE Louis Jean	° 09 - 04 - 1788	+ 13 - 03 - 1829
DUVIVIER Jan Baptist	° 04 - 03 - 1792	+ 10 - 08 - 1870
DE KEGHEL Jacobus	° 20 - 09 - 1797	+ 14 - 06 - 1876
DE KEGHEL Jacques	° 18 - 01 - 1827	+ 02 - 03 - 1902

N. 33. Maendagh

den 26. April,

Ghendtsche

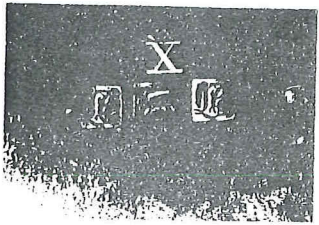

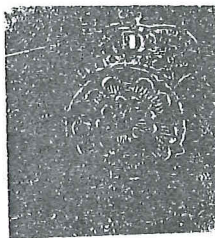

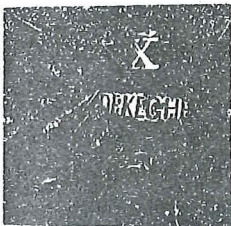
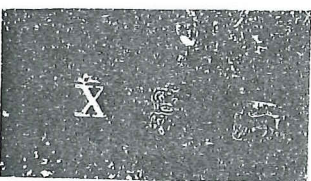

1717.

Posttydinghe:

TINMERKEN - 19de EEUW

<p style="text-align: center;">CALUWE Louis Jean</p> <p style="text-align: center;">1788 - 1829</p>	
<p style="text-align: center;">DUVIVIER Jan Baptist</p> <p style="text-align: center;">1792 - 1870</p>	
<p style="text-align: center;">DE KEGHEL Jacobus</p> <p style="text-align: center;">1797 - 1876</p>	
<p style="text-align: center;">DE KEGHEL Jacques</p> <p style="text-align: center;">1827 - 1902</p>	

Adreskaart of porceleinkaart
Jacques De Keghel - 19de eeuw